

Nr 77

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om allmän arbetsgivaravgift, m. m.; given Stockholms slott den 8 mars 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om allmän arbetsgivaravgift,
- 2) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),
- 3) förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt,
- 4) förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272),

dels bifalla de förslag i övrigt om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att arbetsgivare skall erlägga allmän arbetsgivaravgift med belopp motsvarande 1 % av utgivna löner i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad. I fråga om vem som är arbetsgivare ansluter förslaget till arbetsgivarbegreppet inom socialförsäkringen. Vidare föreslås att fysisk person som haft inkomst av här i riket bedriven rörelse eller inkomst av här belägen jordbruksfastighet som brukas av honom skall erlägga allmän arbetsgivaravgift med belopp motsvarande 1 % av denna sin inkomst i den mån arbetsgivare inte skall erlägga allmän arbetsgivaravgift för inkomsten. I fråga om debitering och uppbörd skall i stort gälla vad som föreskrivits beträffande avgifter till sjukförsäkring och till försäkring för tilläggspension. Det föreslås att avgiften skall utgå för löner som utges fr. o. m. den 1 januari 1969 och på inkomster som upptas till beskattning vid 1970 och senare års taxeringar.

Förslag
till
Förordning
om allmän arbetsgivaravgift

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Allmän arbetsgivaravgift erlägges för varje år till staten enligt denna förordning.

2 §.

Arbetsgivare erlägger allmän arbetsgivaravgift med belopp motsvarande en procent av summan av vad arbetsgivaren utgivit under året som lön till arbetstagare i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad. I fråga om sådan arbetstagare hos redare som avses i 1 § första stycket förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt beräknas dock allmän arbetsgivaravgift efter den lägre procentsats som Konungen fastställer med motsvarande tillämpning av 2 § andra stycket förordningen den 18 december 1959 (nr 555) angående redares avgifter i vissa fall enligt lagen om allmän försäkring.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagare, vars lön under året understigit trehundra kronor, eller arbetstagare, som ej är obligatoriskt försäkrad enligt lagen den 14 maj 1954 (nr 243) om yrkesskade-försäkring, eller till fall, som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring.

3 §.

Med arbetsgivare avses i denna förordning den som enligt 19 kap. 1 § lagen om allmän försäkring skall erlägga avgift till sjukförsäkring.

4 §.

Fysisk person, som åtnjutit inkomst av annat förvärvsarbete enligt 11 kap. 3 § lagen om allmän försäkring i form av inkomst av här i riket bedriven rörelse eller inkomst av här belägen jordbruksfastighet som brukas av honom, erlägger allmän arbetsgivaravgift med belopp motsvarande en procent av sådan inkomst.

Till grund för beräkning av inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet under visst år skall läggas den avgiftsskyldiges taxering till statlig inkomstskatt avseende nämnda år. Avser taxering beskattningsår som ej sammanfaller med kalenderår, skall inkomsten under beskattningsåret anses hava åtnjutits under det kalenderår som närmast föregått taxeringsåret.

Har inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet icke uppgått till femhundra kronor för år tages den ej i beräkning.

5 §.

I fråga om allmän arbetsgivaravgift enligt 2 § äger förordningen den 18 december 1959 (nr 552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., motsvarande tillämpning utom såvitt avser 39—42 och 44 §§.

6 §.

I fråga om beräkning av underlag för allmän arbetsgivaravgift enligt 4 § äger förordningen den 18 december 1959 (nr 551) angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring motsvarande tillämpning. Sådan allmän arbetsgivaravgift påföres i helt antal kronor, varvid öretal bortfaller. Avgift under tio kronor uttages icke. Om debitering och uppbörd av allmän arbetsgivaravgift enligt 4 § gäller i övrigt uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

7 §.

Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna förordning meddelas av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling och äger tillämpning på löner som utgives från och med den 1 januari 1969 och på inkomster som upptages till beskattning vid 1970 och senare års taxeringar. Inkomster som hänför sig till tiden före den 1 januari 1969 inräknas dock icke i avgiftsunderlaget. För avgift enligt 2 § beräknas för åren 1969 och 1970 preliminär avgift särskilt med ledning av arbetsgivaravgift, som enligt 5 § förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., avlämnats för åren 1967 respektive 1968, och med tillämpning i övrigt av bestämmelserna i samma förordning. Sådan preliminär avgift påföres räkning enligt 27 § samma förordning, när 17 § förordningen ej är tillämplig.

Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 35 § 1 mom., 46 § 2 mom. och 53 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

35 §.

1 m o m. Till intäkt — — — — — av kapital.

Till intäkt av tillfällig förvärvs- verksamhet räknas även lotterivinst, som icke är frikallad från beskattning enligt 19 §, och belopp, som motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven folkpensionsavgift, tilläggspensionsavgift eller sjukförsäkringsavgift, i den mån beloppet påverkat storleken av avdrag enligt 46 § 2 mom. som åtnjutits vid tidigare års taxering.

Till intäkt av tillfällig förvärvs- verksamhet räknas även lotterivinst, som icke är frikallad från beskattning enligt 19 §, och belopp, som motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven folkpensionsavgift, tilläggspensionsavgift, sjukförsäkringsavgift eller allmän arbetsgivaravgift, i den mån beloppet påverkat storleken av avdrag enligt 46 § 2 mom. som åtnjutits vid tidigare års taxering.

Till intäkt — — — — avyttring (r e a l i s a t i o n s v i n s t).

46 §.

2 m o m. I hemortskommunen — — — omyndiga barn;

3) för dels sådan sjukförsäkringsavgift enligt 19 kap. 2 § lagen om allmän försäkring, som påförts den skattskyldige under året näst före det taxeringsår varom fråga är, dels ock premier och andra avgifter, som skattskyldig erlagt för försäkringar av följande slag, vilka ägas av honom själv eller, i förekommande fall, hans make eller hans omyndiga barn, nämligen kapitalförsäkring, arbetslöshetsförsäkring samt sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring, därunder inbegripen avgift till sjukkasse för begravningshjälp, som ej avses i 33 § och som ej

3) för dels sådan sjukförsäkringsavgift enligt 19 kap. 2 § lagen om allmän försäkring, som påförts den skattskyldige under året näst före det taxeringsår varom fråga är, dels ock premier och andra avgifter, som skattskyldig erlagt för försäkringar av följande slag, vilka ägas av honom själv eller, i förekommande fall, hans make eller hans omyndiga barn, nämligen kapitalförsäkring, arbetslöshetsförsäkring samt sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring, därunder inbegripen avgift till sjukkasse för begravningshjälp, som ej avses i 33 § och som ej utgör

¹ Senaste lydelse av 35 § 1 mom. se 1967: 748, av 46 § 2 mom. se 1967: 628 samt av 53 § 1 mom. se 1967: 546.

(Nuvarande lydelse)

utgör sjukförsäkring enligt 2—4 kap. lagen om allmän försäkring; *samt*

4) för belopp som den skattskyldige enligt vid självdeklarationen fogat intyg från barnavårdsnämnd, barnavårdsman eller kommunal förtroendemans utgivit under beskattningsåret för underhåll av sådant hans barn under 16 år som icke varit hemmavarande, dock högst med 1 000 kronor för varje barn.

Har skattskyldig — — — — — eller underhållsbidraget.
Därest skattskyldig — — — — — nämnda tid.
Avdrag, som — — — — — 18 år.

53 §.

1 m o m. Skyldighet att — — — — — rörelse; samt för belopp som motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven folkpensionsavgift, tilläggspensionsavgift *eller* sjukförsäkringsavgift i den mån beloppet påverkat storleken av avdrag enligt 46 § 2 mom., som åtnjutits vid tidigare års taxeringar;

b) staten: — — — — — eller rörelse.
Riksskattenämnden må, — — — — — icke föras.

(Föreslagen lydelse)

sjukförsäkring enligt 2—4 kap. lagen om allmän försäkring;

4) för belopp som den skattskyldige enligt vid självdeklarationen fogat intyg från barnavårdsnämnd, barnavårdsman eller kommunal förtroendemans utgivit under beskattningsåret för underhåll av sådant hans barn under 16 år som icke varit hemmavarande, dock högst med 1 000 kronor för varje barn;

5) *för sådan avgift enligt 4 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift, som påförts den skattskyldige under året näst före det taxeringsår varom fråga är.*

för belopp som motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven folkpensionsavgift, tilläggspensionsavgift, sjukförsäkringsavgift *eller allmän arbetsgivaravgift* i den mån beloppet påverkat storleken av avdrag enligt 46 § 2 mom., som åtnjutits vid tidigare års taxeringar;

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947
(nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

1 m o m. Från sammanlagda — — eller lotterivinst;
sådan allmän kommunalskatt och, i den mån avdrag icke åtnjutes enligt nästföljande stycke, tilläggs-pensionsavgift som påförts den skattskyldige under året näst före det taxeringsår, varom fråga är.

Skattskyldig, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, äger jämväl åtnjuta avdrag för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning, för tilläggs-pensionsavgifter samt för avgifter för pensionsförsäkring och för annan personförsäkring ävensom för underhåll åt ej hemmavarande barn under 16 år, allt i den omfattning som i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen sägs.

Avdrag enligt — — — — — 6 § 3 mom.

Har sådan — — — — — i fråga.

sådan allmän kommunalskatt samt, i den mån avdrag icke åtnjutes enligt nästföljande stycke, tilläggs-pensionsavgift och avgift enligt 4 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift som påförts den skattskyldige under året näst före det taxeringsår, varom fråga är.

Skattskyldig, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, äger jämväl åtnjuta avdrag för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning, för tilläggs-pensionsavgifter och avgifter enligt 4 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift samt för avgifter för pensionsförsäkring och för annan personförsäkring ävensom för underhåll åt ej hemmavarande barn under 16 år, allt i den omfattning som i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen sägs.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 mom. se 1967: 629.

Förslag
till
Förordning
om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att 1 §, 3 § 1 mom. och 27 § 3 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Med skatt förstås i denna förordning, där icke annat anges, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhets-skatt, utskiftnings-skatt, ersättnings-skatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, tingshusmedel, skogsvårdsavgifter, folkpensionsavgifter enligt lagen om finansiering av folkpensioneringen, tilläggs-pensionsavgifter enligt 19 kap. 3 § lagen om allmän försäkring, sjukförsäkringsavgifter enligt 19 kap. 2 § sistnämnda lag, arbetsgivaravgifter enligt 17 § förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., sådana byggnads-forskningsavgifter enligt förordning-en angående byggnadsforskningsav-gift vilka icke uppbäras av riksför-säkringsverket, ävensom annuiteter å avdikningslån och å förskott för avlösning av frälseräntor.

Med skatt förstås i denna förordning, där icke annat anges, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhets-skatt, utskiftnings-skatt, ersättnings-skatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, tingshusmedel, skogsvårdsavgifter, folkpensionsav-gifter enligt lagen om finansiering av folkpensioneringen, tilläggs-pensionsavgifter enligt 19 kap. 3 § lagen om allmän försäkring, sjukförsäkringsavgifter enligt 19 kap. 2 § sistnämnda lag, arbetsgivaravgifter enligt 17 § förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., sådana *avgifter enligt förordningen om allmän arbetsgivaravgift och byggnadsforsk-ningsavgifter enligt förordningen an-gående byggnadsforskningsavgift vilka icke uppbäras av riksförsäkrings-verket, ävensom annuiteter å avdik-ningslån och å förskott för avlösning av frälseräntor.*

Kungl. Maj:t — — — — — föreskriften avses.

3 §.

1 m o m. I den omfattning nedan anges skall skattskyldig i kommun, där han kan antagas bliva på-förd slutlig skatt enligt den årliga taxeringen året näst efter inkomst-året, utgöra preliminär skatt med be-

1 m o m. I den omfattning nedan anges skall skattskyldig i kommun, där han kan antagas bliva på-förd slutlig skatt enligt den årliga taxeringen året näst efter inkomst-året, utgöra preliminär skatt med belopp,

¹ Omtryckt 1967: 625.

(Nuvarande lydelse)

lopp, vilket så nära som möjligt kan antagas motsvara i den slutliga skatten ingående statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, folkpensionsavgift, tilläggsavgift, sjukförsäkringsavgift, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel.

(Föreslagen lydelse)

vilket så nära som möjligt kan antagas motsvara i den slutliga skatten ingående statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, folkpensionsavgift, tilläggsavgift, sjukförsäkringsavgift, *avgift enligt 4 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift*, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel.

27 §.

3 m o m. Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som enligt 2 mom. skall gottskrivas honom, med minst en femtedel av den slutliga skatten eller med minst tiotusen kronor, skall den skattskyldige till statsverket erlægga ränta med nio procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Vid bedömning av om och med vilket belopp ränta skall utgå, skall i den slutliga skatten icke inräknas utskiftningsskatt, ersättningsavgift eller i 1 § *omförmälda avgifter eller annuiter med undantag av folkpensionsavgift, tilläggsavgift och sjukförsäkringsavgift*, ej heller skall i den preliminära skatten inräknas sådan i 2 mom. under 3) *omförmäld preliminär skatt*, som erlagts efter den 30 april året näst efter inkomståret.

Har slutlig — — — — — första stycket.

Bestämmelserna i — — — — — detta moment.

3 m o m. Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som enligt 2 mom. skall gottskrivas honom, med minst en femtedel av den slutliga skatten eller med minst tiotusen kronor, skall den skattskyldige till statsverket erlægga ränta med nio procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Vid bedömning av om och med vilket belopp ränta skall utgå, skall i den slutliga skatten icke inräknas utskiftningsskatt, ersättningsavgift, *skogsvårdsavgift, arbetsgivaravgift, byggnadsforskningsavgift, avgift enligt 2 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift och annuiter*, ej heller skall i den preliminära skatten inräknas sådan i 2 mom. under 3) *omförmäld preliminär skatt*, som erlagts efter den 30 april året näst efter inkomståret.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den
8 mars 1968.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GELJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *allmän arbetsgivaravgift* och anför.

I årets finansplan lämnade jag en utförlig redogörelse för skatteprogrammet. Jag erinrade därvid om verkningarna i form av skattebortfall genom övergång från allmän varuskatt till mervärdeskatt. Den skatteavlastning som näringslivet inklusive offentliga affärsverk erhåller genom att företagen befrias från allmän varuskatt på investeringsvaror m. m. har beräknats till ca 900 milj. kr. för helt år. Genom den utvidgning av beskattningsområdet som föreslagits för mervärdeskatten i förhållande till vad som gäller allmänna varuskatten skulle enligt beräkningen detta skattebortfall bli kompenserat till viss del eller med ca 160 milj. kr. Det ytterligare behovet av skatteinkomster uppgår därmed till ca 740 milj. kr., räknat för helt budgetår. Enligt regeringens uppfattning borde detta behov täckas genom en arbetsgivaravgift. Den bör lämpligen betecknas »allmän arbetsgivaravgift» till skillnad från den arbetsgivaravgift som erläggs enligt lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring. Jag avser nu att närmare beröra frågan om avgiftens utformning.

Den allmänna arbetsgivaravgiften som skall erläggas till staten bör utgå inte bara på företagens löneutgifter utan också på egenföretagarnas inkomst av sina företag. Underlaget för avgiften bör således i princip utgöra dels utbetalade löner och dels inkomst av rörelse och jordbruksfastighet. Avgiften föreslås utgå med 1 % av underlaget. När det gäller löner bör arbetsgivaren betala avgiften. I andra fall bör den erläggas av den som åtnjuter inkomsten. Även staten och kommunerna bör vara avgiftspliktiga.

Arbetsgivares avgifter

Arbetsgivarbegreppet bör ansluta till vad som gäller inom sjukförsäkringen enligt 19 kap. 1 § lagen om allmän försäkring. Som arbetsgivare skall alltså anses den som har personal (arbetstagare) anställd. Varken arbetsgivar- eller arbetstagarbegreppet finns definierat i lagen om allmän försäkring eller i annan hithörande författning där begreppen förekommer. Den praxis som utbildats beträffande sjukförsäkringen och annan socialförsäkring bör emellertid få motsvarande tillämpning i fråga om den allmänna arbetsgivaravgiften. Detta innebär bl. a. att kommanditdelägare som utför arbete för kommanditbolagets räkning med avseende på detta arbete i regel blir att betrakta som arbetstagare i förhållande till bolaget. Vidare blir dödsbodelägare, som utför arbete för boets räkning och enligt överenskommelse mellan dödsbodelägarna erhåller bestämd ersättning härför, med avseende på detta arbete att anse som arbetstagare i förhållande till dödsboet som arbetsgivare. Den praxis som tillämpas inom socialförsäkringen finns sammanfattad i den av riksförsäkringsverket utgivna broschyren »Vem är arbetstagare?».

Enligt 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen om allmän försäkring kan emellertid inom sjukförsäkringen träffas överenskommelse om att till inkomst av anställning skall hänföras ersättning som utgått utan att anställningsförhållande föreligger. Härigenom uppnår den försäkrade att den som utger ersättningen i avgiftshänseende blir att anse som arbetsgivare med därav följande lindrigare avgift för den försäkrade. Jag anser inte att s. k. likställighetsavtal skall medföra att uppdragsgivaren i dessa fall även förpliktas att erlägga allmän arbetsgivaravgift för den ersättning han utger, varför man enligt min mening bör bortse från dessa avtal i detta sammanhang.

Arbetsgivare bör erlägga allmän arbetsgivaravgift med belopp motsvarande 1 % av summan av de löner som han betalat under ett år till sina anställda. Som lön anses härvid vad arbetsgivaren lämnat kontant eller som naturaförmåner i form av kost eller bostad.

Jag anser att man vid beräkning av arbetsgivaravgiften inte skall behöva ta hänsyn till arbetstagare vars lön under året inte uppgått till 300 kr. Genom en bestämmelse med denna innebörd nås överensstämmelse med vad som gäller inom socialförsäkringen. Vidare bör man kunna bortse från arbetstagare som inte är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkesskadeförsäkring. Det sistnämnda innebär i huvudsak att avgift inte kommer att beräknas för arbetstagare som är gift med arbetsgivaren och inte heller för vissa andra anförvanter som varaktigt lever i hushållsgemenskap med arbetsgivaren och inte är placerade i sjukpenningklass enligt lagen om allmän försäkring. Med anförvanter avses de som är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag med arbetsgivaren. Med släktskap likställs därvid adoptivförhållande.

Inom finansdepartementet har upprättats förslag till förordning om allmän arbetsgivaravgift efter de av mig nu angivna riktlinjerna. Enligt förslaget äger förordningen den 18 december 1959 (nr 552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., motsvarande tillämpning på allmän arbetsgivaravgift som erläggs av arbetsgivare. I 4 § fjärde stycket sistnämnda förordning finns vissa bestämmelser som avses komplettera de särskilda reglerna om allmän arbetsgivaravgift. Enligt dessa bestämmelser kan riksförsäkringsverket medge avdrag för kostnader i anställningen som arbetstagarna varit tvungna att själva bestrida med sina löner. Som förutsättning gäller därvid att kostnaderna beräknas uppgå till en tiondel av lönen. Verkets beslut i denna fråga kan vara generellt för viss verksamhet eller avse viss eller vissa arbetstagare. Skulle en anställds lön genom sådant avdrag komma att understiga 300 kr., skall lönen till denne arbetstagare ändå inräknas.

Vid beräkning av arbetsgivares avgifter till sjukförsäkring och försäkring för tilläggspension tas särskild hänsyn till rederinäringen. Den svenska utrikesfarten bedrivs i stark konkurrens med andra länders sjöfart och sys-selsätter på svenska fartyg många utlänningar som inte är bosatta i Sverige. Med hänsyn härtill tillämpas en särskild reduktionsregel för redare. De betalar endast så stor del av den avgift, som normalt uttas av arbets-givare för sjukförsäkring och tilläggspensionering, som svarar mot de svenska sjömännens andel i den totala arbetsstyrkan på svenska handels-fartyg (jfr 2 § andra stycket förordningen den 18 december 1959, nr 555, angående redares avgifter i vissa fall enligt lagen om allmän försäkring). Den föreslagna förordningen om allmän arbetsgivaravgift ansluter till denna princip.

I övrigt avses beträffande utländsk arbetskraft gälla att svensk arbets-givare skall erlägga allmän arbetsgivaravgift för lön till utländsk arbets-tagare som sysselsätts i landet. Om utländsk arbetsgivare kan anses driva verksamhet här i landet och därvid anlitar utländsk arbetskraft föreligger också i regel sådan avgiftsskyldighet.

Egenavgifter

Fysisk person som åtnjutit inkomst av här i riket bedriven rörelse eller inkomst av här i riket belägen jordbruksfastighet som brukas av honom föreslås skola erlägga allmän arbetsgivaravgift (egenavgift) med belopp motsvarande 1 % av inkomsten i den mån denna inte anses som lön och arbetsgivare erlägger allmän arbetsgivaravgift. För bestämmande av vad som avses med rörelse eller jordbruksfastighet skall de skatterättsliga begreppen rörelse och jordbruksfastighet vara vägledande. Enligt min mening skall till grund för beräkningen av inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet under visst år läggas den avgiftsskyldiges taxering till statlig inkomstskatt för samma år. Avser taxeringen beskattningsår som inte sammanfaller med

kalenderår skall inkomsten under beskattningsåret anses ha åtnjutits under det kalenderår som närmast föregått taxeringsåret.

Beträffande skyldigheten att erlægga egenavgift anknyter den föreslagna förordningen till 11 kap. 3 § första stycket a) och b) lagen om allmän försäkring. I 11 kap. 3 § första stycket nämnda lag anges de inkomstslag som utöver inkomst av anställning enligt 2 § i lagen är pensionsgrundande. Dessa inkomstslag sammanförs i pensionshänseende till den gemensamma kategorin »inkomst av annat förvärvsarbete» och avser den situationen att anställningsförhållande och därmed följande arbetstagarställning inte föreligger. Skyldighet att erlægga egenavgift överensstämmer således inte helt med skattskyldigheten beträffande inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet enligt kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) (KL). Som jag tidigare framhållit anses under vissa förhållanden bl. a. kommanditdelägare och dödsbodelägare i fråga om socialförsäkringen som arbetstagare. Jag vill också påpeka att — om kommanditdelägare uppburit inkomst från bolaget utan att ha deltagit i bolagets skötsel eller i övrigt utfört arbete för bolagets räkning — den uppburna ersättningen inte har ansetts utgöra inkomst av förvärvsarbete och således inte tagits med vid beräkning av pensionsgrundande inkomst för delägaren. För sådan ersättning kommer därför varken kommanditbolaget eller delägaren att behöva betala allmän arbetsgivaravgift. Även vid bedömning av frågan om den avgiftsskyldige brukat jordbruksfastighet skall ledning kunna hämtas i den praxis som gäller vid tillämpning av 11 kap. 3 § första stycket b) lagen om allmän försäkring.

I försäkringslagens definition för »inkomst av annat förvärvsarbete» ingår också viss arbetsinkomst som inte beror på anställningsförhållande. Jag anser inte att hithörande ersättning skall föranleda skyldighet att erlægga egenavgift. Ett bortseende från denna ersättning vid avgiftsberäkningen är ett ytterligare skäl för att i fråga om allmän arbetsgivaravgift underlåta att beakta s. k. likställighetsavtal, dvs. fall där uppdragsgivare utan att anställningsförhållande föreligger ikläder sig ansvar för uppdragstagarens avgift till sjukförsäkring.

Om en person driver flera rörelser och för vissa redovisar överskott och för andra underskott skall allmän arbetsgivaravgift grundas på det belopp som återstår sedan underskotten dragits från överskotten. Motsvarande gäller då den avgiftsskyldige brukat flera jordbruksfastigheter som utgör skilda förvärvskällor. Däremot får underskott av rörelse inte dras av från överskott av jordbruksfastighet eller underskott av jordbruksfastighet dras av från överskott av rörelse. Bestämmelser härom finns i 4 § förordningen den 18 december 1959 (nr 551) angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring, till vilken förordning det nyss berörda förslaget till förordning hänvisar.

De båda inkomstslag, som ingår i den gemensamma kategorin inkomst av

annat förvärvsarbete och föranleder egenavgift, kan ofta vara av ringa storlek. Av administrativa skäl har det inom den allmänna försäkringen ansetts angeläget att undvika debitering och uppbörd av ett stort antal mycket små egenavgifter. Motsvarande bör gälla i fråga om allmän arbetsgivaravgift. Med hänsyn härtill anser jag att inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet, som inte uppgår till 500 kr. per år, inte skall tas med vid beräkning av allmän arbetsgivaravgift. Beloppet 500 kr. skall därvid räknas särskilt för ettvarv av de båda inkomstlagen och det avgörande bör vara om beloppet inom varje inkomstslag uppgår till 500 kr.

Avdragsrätten vid inkomstbeskattningen

Frågan om den allmänna arbetsgivaravgiftens behandling vid den avgiftspliktiges inkomstbeskattning kan givetvis inte förbigås. För arbetsgivare torde avgiften såsom likställd med lönekostnad vara avdragsgill. Enligt nu gällande skattebestämmelser torde däremot egenavgiften inte bli avdragsgill. Som framgått är emellertid den i beskattningsavseende taxerade inkomsten av rörelse resp. jordbruksfastighet vägledande för beräkning av underlaget. Eftersom sådan verksamhet i allmänhet förutsätter att visst kapital nedlagts i förvärvskällan, medför metoden att det som i realiteten är avkastning av detta kapital ingår i underlaget för egenavgiften. För inkomst av kapital i skatterättslig mening utgår givetvis inte egenavgift. Hur stor del av inkomsten av rörelse eller jordbruksfastighet som eventuellt kan anses utgöra kapitalavkastning är det inte möjligt att bestämma med tillräcklig grad av säkerhet. Någon generell matematisk grund för en sådan uppdelning torde nämligen inte finnas. Som en schablonlösning vill jag i stället förordda att egenavgiften, trots att principiella invändningar kan resas häremot, får dras av vid inkomsttaxeringen. För rörelseidkare som erlägger allmän arbetsgivaravgift för lön till arbetstagare skall avdraget ske i inkomstslaget rörelse eller jordbruksfastighet. För dem som erlägger egenavgift bör däremot avdraget ske som allmänt avdrag enligt 46 § KL. Avdragsrätten för egenavgifter fordrar ändring i KL och förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

Debitering, uppbörd och besvär

Enligt förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., förstås med *arbetsgivaravgift* summan av arbetsgivares avgifter enligt lagen om allmän försäkring, avgift för obligatorisk försäkring i riksförsäkringsverket enligt lagen om yrkesskadeförsäkring, tilläggsavgift enligt 39 § sistnämnda lag, avgiftstillägg enligt särskilda bestämmelser och avgift enligt förordningen angående byggnadsforskningsavgift. Med *avgiftsunderlag* förstås enligt samma förordning det belopp på vil-

ket arbetsgivaravgiften skall beräknas och med *utgiftsåret* det kalenderår för vilket avgiftsunderlaget skall bestämmas.

När det gäller arbetsgivares allmänna arbetsgivaravgift bör enligt min mening förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., äga motsvarande tillämpning. Detta innebär att allmän arbetsgivaravgift kommer att likställas med arbetsgivaravgift enligt denna förordning samt att i samband med beräkning av avgiftsunderlag enligt förordningen även skall beräknas det belopp på vilket den allmänna arbetsgivaravgiften utgår för arbetsgivare. De författningsrum som berörs i det följande avser bestämmelser i denna förordning.

Avgiftsunderlaget bestäms av riksförsäkringsverket (3 § första stycket) som också beräknar arbetsgivaravgiften (16 §). Besvär över dessa beslut kan föras hos försäkringsdomstolen (38 §). Har arbetsgivaravgift påförts arbetsgivare obehörigen eller med oriktigt belopp kan rättelse under vissa förutsättningar sökas hos riksförsäkringsverket (36 §).

Om den sammanlagda arbetsgivaravgiften enligt förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., uppgår till högst 1 000 kr. påförs avgiften i samband med slutlig skatt. Bestämmelserna i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272) äger härvid tillämpning (17 §). Även den allmänna arbetsgivaravgiften kommer då att under angivna villkor påföras i samband med slutlig skatt. Talan angående debitering och uppbörd av dessa avgifter kan föras hos länsstyrelse, kammarrätten och regeringsrätten. Från kontrollsynpunkt och även av andra skäl måste i dessa fall arbetsgivares allmänna arbetsgivaravgift debiteras som särskild post på skattsedeln.

Om arbetsgivaravgiften inte påförs i samband med slutlig skatt uppbärs den av riksförsäkringsverket (18 §). Därvid erlägger arbetsgivaren under utgiftsåret preliminär avgift. Under året näst efter utgiftsåret debiteras arbetsgivaravgiften som slutlig avgift (19 §). Preliminär avgift motsvarar i regel den under nästföregående år debiterade slutliga avgiften. Har sådan avgift inte debiterats, beräknas den preliminära avgiften särskilt. I vissa fall kan dock uppräknig eller jämkning ske av den preliminära avgiften (20 och 21 §§). Arbetsgivare erlägger under varje år ett belopp som motsvarar dels den preliminära avgiften för året, dels skillnaden mellan den slutliga avgift som debiterats under nästföregående år och den preliminära avgift som erlagts för det utgiftsåret som den slutliga avgiften avser (24 §). Riksförsäkringsverket utfärdar räkning på arbetsgivaravgiften och räkningen översänds till arbetsgivaren senast den 18 januari under det år avgiften skall erläggas (27 §). Om sammanlagda räkningsbeloppet understiger 300 kr., skall det erläggas senast den 18 februari. I annat fall erläggs beloppet med en sjättedel senast den 18 i månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december (25 §). Arbetsgivaravgift som på grund av beslut om höjt avgiftsunderlag eller ändrad debitering skall erläggas utöver tidigare

påförd slutlig avgift påförs som tillkommande avgift (19 §), som betalas enligt verkets bestämmande senast den 18 i någon eller några av de månader som nyss angavs. Denna avgift får dock inte fördelas till betalning vid mer än sex inbetalningstillfällen (25 §). — Arbetsgivare har viss uppgiftsskyldighet (5 § m. fl.). Riksförsäkringsverket får anmana arbetsgivare att även lämna uppgifter för beräkning eller jämkning av preliminär avgift (22 §). Verket kan också föreskriva att avgift som egentligen skulle betalas enligt bestämmelserna i uppbördsförordningen skall erläggas direkt till verket i den ordning som nu nämnts (17 §).

För arbetsgivare vars arbetsgivaravgift uppbärs av riksförsäkringsverket föreslår jag särskilda regler för uttagande av preliminär allmän arbetsgivaravgift under åren 1969 och 1970. För dessa år kommer nämligen inte sådan avgift att ingå i den debiterade slutliga avgift som enligt förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., ligger till grund för fastställandet av den preliminära avgiften. De uppgifter arbetsgivarna lämnar för sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna innehåller emellertid de uppgifter som behövs för beräkning av allmän arbetsgivaravgift. Det har vidare inhämtats från riksförsäkringsverket att erforderliga uppgifter kan tas fram utan större omgång. Jag föreslår alltså att den preliminära avgiften såvitt den avser allmän arbetsgivaravgift för åren 1969 och 1970 beräknas särskilt med ledning av arbetsgivaruppgifterna för åren 1967 resp. 1968. Vidare skall enligt min uppfattning samma möjlighet till uppräknings eller jämkning föreligga som gäller för den allmänna försäkringens arbetsgivaravgifter (20 § sista stycket och 21 § förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.).

I fråga om den som åtnjuter inkomst av här i landet driven rörelse eller av här belägen och av den avgiftsskyldige brukad jordbruksfastighet, dvs. i fall där den som åtnjuter inkomsten således själv skall erlägga allmän arbetsgivaravgift (egenavgift), anser jag att förordningen angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring skall äga motsvarande tillämpning i fråga om bestämmande av avgiftsunderlaget. De författningsrum som berörs i det följande avser bestämmelserna i nämnda förordning.

Vad jag nu föreslagit innebär att lokal skattemyndighet bestämmer underlaget för egenavgiften (1 §). Underlaget bestäms med ledning av den avgiftsskyldiges taxering till statlig inkomstskatt. Ändring av taxering eller eftertaxering som kan återverka på underlaget beaktas ex officio av det organ som svarar för beräkning av underlaget. I sistnämnda hänseende bortses dock från avvikelser från tidigare bestämt underlag, om avvikelserna inte uppgår till 500 kr. (2 §). Talan över beslut om avgiftsunderlaget kan föras hos riksförsäkringsverket och därefter hos försäkringsdomstolen (11 §).

I fråga om debitering och uppbörd av egenavgift gäller uppbördsförord-

ningens regler. Egenavgift kommer således att påföras i samband med slutlig skatt. Talan mot sådant beslut föres hos länsstyrelsen, kammarrätten och regeringsrätten. Från kontrollsynpunkt och även av andra skäl måste egenavgifter beträffande allmän arbetsgivaravgift debiteras som särskild post på debetsedel som avser slutlig skatt. Det är också av betydelse att allmän arbetsgivaravgift enligt 2 § och enligt 4 § i tidigare omnämnda förslag, dvs. arbetsgivares allmänna arbetsgivaravgift med anledning av utgivna löner resp. fysisk persons egenavgift, debiteras i två särskilda poster. Såväl kontrollsynpunkten som avdragsrätten talar härför.

Enligt 27 § 3 mom. uppbördsförordningen gäller f. n. att ränta på kvarskatt skall utgå i vissa fall när kvarskatten överstiger 1 000 kr. Beträffande arbetsgivaravgift till den allmänna försäkringen gäller i detta hänseende att sådan avgift inte medräknas vid bedömande av om och med vilket belopp ränta skall utgå. Däremot jämställer uppbördsförordningen egenavgift till sådan försäkring med skatt vid ränteberäkningen.

I fråga om allmän arbetsgivaravgift som avses i 4 § i den föreslagna förordningen, dvs. egenavgift som kommer att debiteras enligt uppbördsförordningens bestämmelser, bör enligt min mening gälla att denna avgift skall medräknas vid bedömande av om och med vilket belopp ränta skall utgå på kvarskatt. Jag vill erinra om att möjlighet finns att få befrielse från sådan ränta om särskilda skäl föreligger.

Ikraftträdandebestämmelser m. m.

Allmän arbetsgivaravgift bör i princip utgå för löner som utges efter den 31 december 1968 och inkomster av tidigare angivet slag som är hänförliga till tiden efter nämnda dag. För att åtgärder skall kunna vidtas beträffande den preliminära allmänna arbetsgivaravgiften för arbetsgivare är det emellertid nödvändigt att förordningen träder i kraft vid en så tidig tidpunkt som möjligt.

Som framgått avses att taxering till statlig inkomstskatt skall ligga till grund för beräkning av egenavgift och att sådan avgift skall påföras i samband med slutlig skatt. Möjligheten att använda brutet räkenskapsår kan i undantagsfall medföra att inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet under de två första månaderna av år 1969 tas upp till beskattning redan vid samma års taxering. Principiellt skulle egenavgift i dessa fall utgå för inkomster under nämnda månader. Av flera skäl, bl. a. frågans ringa fiskala betydelse och de administrativa svårigheterna, föreslår jag att egenavgift inte skall utgå för inkomster som upptas till beskattning vid 1969 års taxering.

Användandet av brutet räkenskapsår kan vidare komma att medföra att rörelseidkare eller jordbrukare vid 1970 års taxering kommer att beskattas även för inkomst som intjänats före den 1 januari 1969. Det är givetvis inte meningen att egenavgift skall utgå för tiden före denna dag. Av denna an-

ledning är det i sådana fall nödvändigt att uppdelas inkomsten på en del, hänförlig till tiden före den 1 januari 1969, och övrig del, som blir avgiftspliktig. Sådan uppdelning bör i flertalet fall kunna ske genom proportionering, varvid lika stor inkomst beräknas ha influtit under varje månad under räkenskapsåret.

Såvitt gäller allmän arbetsgivaravgift, som debiteras av riksförsäkringsverket, har jag föreslagit särskilda bestämmelser för uttagande av preliminär avgift under åren 1969 och 1970. I fråga om preliminär avgift för sådan arbetsgivare som erlägger arbetsgivaravgift enligt uppbördsförordningens bestämmelser och för den som erlägger egenavgift anser jag inte motsvarande regler motiverade. Arbetsgivares avgift är i dessa fall tämligen liten. Även egenavgifterna torde i de allra flesta fall komma att uppgå till förhållandevis små belopp. Därtill kommer att de administrativa svårigheterna att beakta allmän arbetsgivaravgift på debetsedlar för preliminär skatt för åren 1969 och 1970 är stora. Några större betänkligheter mot att underlåta ett sådant beaktande torde inte behöva hysas. Avgifterna, som då kommer till synes först på debetsedeln på slutlig skatt, kommer att påverka relationen mellan preliminär och slutlig skatt för berörda avgiftsskyldiga. Jag har övervägt huruvida detta förhållande borde beaktas på så sätt att vid beräkning av slutlig skatt enligt 1970 och 1971 års taxeringar de nytillkomna egenavgifterna inte skulle medräknas vid bedömandet av om och med vilket belopp kvarskatteränta skall utgå. Emellertid har det tidigare, exempelvis vid införandet av det s. k. garantibeloppet i stället för fastighetsskatten, inte ansetts föreligga anledning att för en övergångsperiod bortse från viss del av taxerade inkomster till kommunal inkomstskatt. Jag anser att särskilda övergångsbestämmelser inte heller i detta hänseende är påkallade i detta sammanhang.

Jag har inledningsvis påpekat, att det beräknade nettoskattebortfallet genom införande av mervärdeskatt i stället för allmän varuskatt uppgår till 740 milj. kr. Jag beräknar att det under år 1969 genom direktdebiteringar kommer att inflyta preliminära arbetsgivaravgifter med 720 milj. kr. Därutöver kan egenavgifterna för år 1969 beräknas till 80 milj. kr. Sistnämnda belopp kommer dock att i allt väsentligt inflyta först efter utgången av år 1969.

Den allmänna arbetsgivaravgiften medför ökade arbetsuppgifter för riksförsäkringsverket. Det är inte möjligt att nu beräkna personalbehovet. Verket torde dock komma att behöva en viss personalförstärkning. Anslaget till avlöningar kan därför komma att belastas med högre belopp än som beräknats i statsverkspropositionen.

Beträffande frågan om kostnadsansvaret för den allmänna arbetsgivaravgiften vid statsunderstödd verksamhet bör gälla att staten bestrider denna kostnad i de fall statsbidraget avser verksamhet för vilken statlig lönereg-

ring gäller och där staten svarar för huvudparten av avlönings- och pensionskostnaderna. Statens kostnadsansvar bör avvägas med hänsyn till statsbidragets omfattning för ifrågavarande verksamhet. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om erforderliga ändringar i statsbidragsförfattningarna.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att

dels antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) *förordning om allmän arbetsgivaravgift,*
- 2) *lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),*
- 3) *förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt,*
- 4) *förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272),*

dels med godkännande av de riktlinjer för statsbidrag för allmän arbetsgivaravgift vid statsunderstödd verksamhet, som förordats i det föregående, bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om erforderliga ändringar i statsbidragsförfattningarna.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten